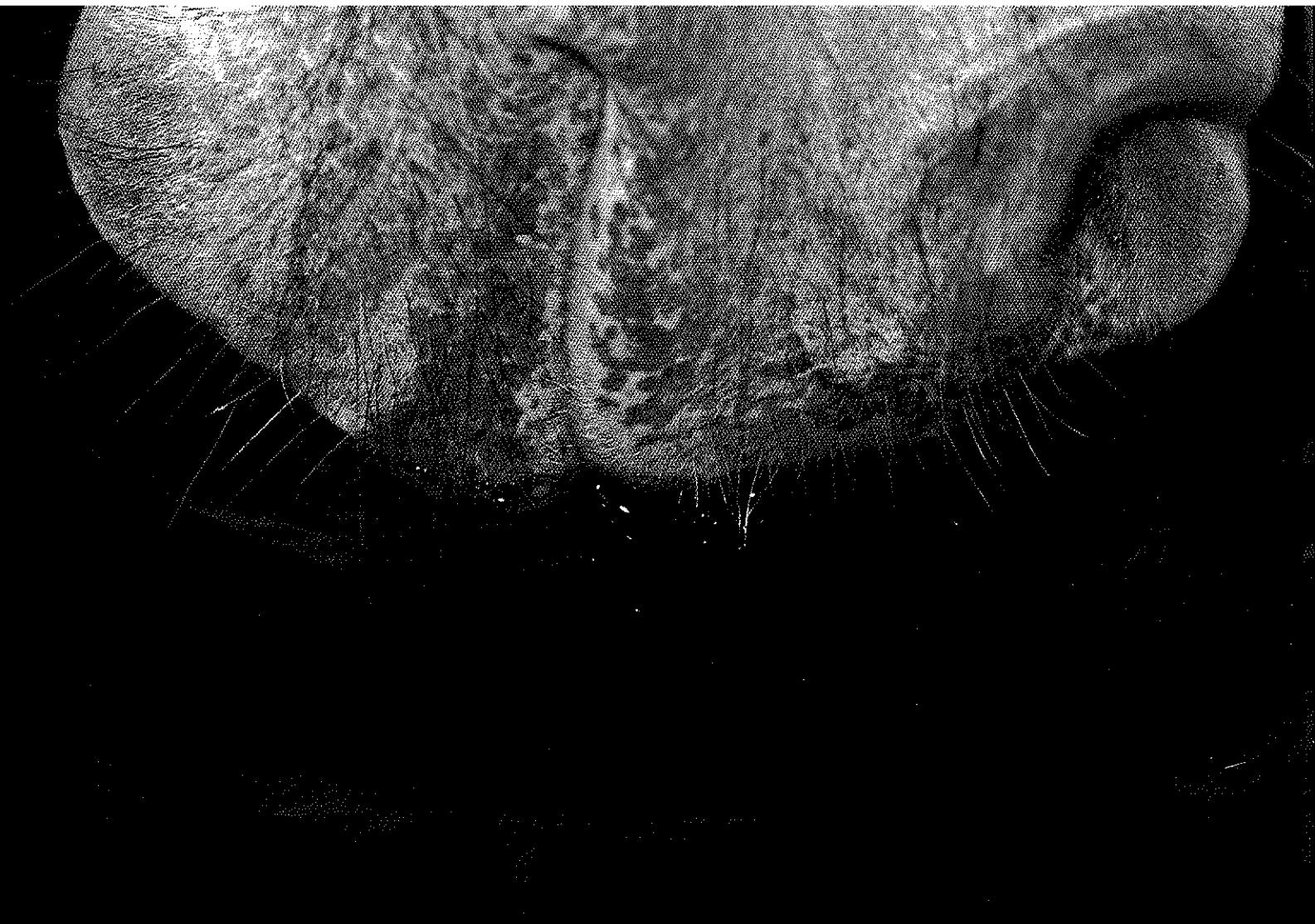

Leidingwater, water uit de put of een stromend beekje

Wat is de beste keuze voor jouw paard?

Veilig, zuiver en smakelijk drinkwater is voor ieder levend wezen van levensbelang. Een paard krijgt dagelijks wel zijn water via leidingwater, putwater, bronwater, slootwater. De dagelijkse waterbehoefte van een paard ligt tussen de 20 en 80 liter. De waterbehoefte van een pony ligt rond de 25 liter per dag. Maar volgen we de kwaliteit van dit water zo goed op als de kwaliteit van zijn voer?

Dagelijks verliest een paard grote hoeveelheden water onder meer door zweten en het uitscheiden van mest en urine. Het is dus belangrijk dat paarden altijd over voldoende vers drinkwater beschikken. De dagelijkse behoefte aan water is onder meer afhankelijk van de grootte van het dier, afhankelijk van de te leveren inspanningen, de samenstelling van het voer (sommige voeders zoals vers gras bevatten tot 80% water) en de buitentemperatuur.

Water is ook een leverancier van noodzakelijke voedingsstoffen zoals mineralen. Bepaalde mineralen vinden we in relatief grote hoeveelheden terug in planten, dieren en eventueel water (hoofdelementen) en zijn ook in grotere hoeveelheden nodig voor paarden. De voornaamste hoofdelementen zijn fosfor, calcium, natrium, kalium, chloor, magnesium. Behalve de hoofdelementen zijn er ook sporenelementen, die slechts in kleine hoeveelheden aanwezig zijn. Ze spelen echter ook een essentiële rol in bepaalde lichaamsprocessen. Belangrijke sporenelementen zijn ijzer, koper, kobalt, mangaan, zink, jodium, selenium. Het optreden van ziekteverschijnselen, zoals spijsverteringsstoornissen, vergiftiging, het plots niet meer willen drinken of veel minder drinken door de dieren kan te maken hebben met de verandering

van de kwaliteit van het water. Maar naast een tekort kan er ook een overmaat optreden. Het evenwicht in de ganse voeding kan worden verstoord. Je kunt dit probleem verder bespreken met de dierenarts. Hij zal ook aanraden om doelgericht wateronderzoek te laten doen.

Bij het onderzoek van de kwaliteit van het water wordt gekeken naar zowel de aanvoer van noodzakelijke voedingsstoffen als de aanwezigheid van te hoge gehalten. De kwaliteit van water wordt beoordeeld op basis van:

1. Kenmerken zoals geur, smaak, kleur, helderheid (in vaktermen organoleptische kenmerken).
Deze eerste controle kun je zelf doen bij het geven van het water. Een visuele verandering van het water, neerslag, een geur enz.. vragen een verder onderzoek. Sommige verontreinigingen kun je pas zien als het water een tijdje heeft stilgestaan. Neem daarom af en toe eens wat water in een fles en laat die een kwartiertje staan en controleer dan de fles op verkleuring en bezinksel. In belang van verder onderzoek is het belangrijk dat je noteert welke, wanneer en waar de opgemerkte verschijnselen optreden.
2. Scheikundige parameters: zoals het gehalte aan onder meer nitraat, nitriet, ammonium, ijzer, mangaan, pH, sulfaat, zouten, hardheid, zware metalen, enz... Bij wateronderzoek wordt de meeste aandacht geschonken aan te hoge concentraties van bepaalde parameters.
3. Bacteriologisch onderzoek: er wordt gekeken naar het kiemgetal, colibacteriën, E.coli, enterococci, Salmonella, Clostridium. De te onderzoeken parameters en vooral de frequentie van de analyse, moet afgestemd worden op de oorsprong van het water.

Tip

Bij het slaan van een nieuwe put kun je het best minimaal vier maanden wachten voordat je de waterkwaliteit test.

Wat kun je zelf doen?

Voor alle soorten water geldt dat de algemene hygiënische toestand van de drinkwaterplaats in orde moet zijn. Voorzorgsmaatregelen die je kunt nemen zijn:

- Zorg dat er geen dierlijke uitwerpselen terecht kunnen komen in de waterbak.
- Zorg voor goede doorstroming van het water en voorkom dat water te lang tijd blijft stilstaan in bak (dit beperkt bacteriegroei, neerslag in bak).
- Voorkom roestvorming in de drinkbak.
- Pas op voor slijtage bij zinken bakken, het zinkgehalte in het water kan hierdoor overmatig stijgen.
Maak de drinkwaterbak van je paard regelmatig schoon. Daarnaast moet ook de weg die het water volgt vanaf binnenkomen water (leidingwater), pomp (putwater), bron of sloot tot aan de drinkplaats van de dieren opgevolgd worden. Onderweg kunnen er veranderingen van de waterkwaliteit optreden door:
- De aanwezigheid van een expansievat/boiler. Hierin kan zich neerslag vormen en eventuele bacterievorming.
- Oude metalen leidingen, hierdoor kan verontreiniging met zware metalen ontstaan.
- Het gebruik van een waterverzachter (zie verder bij hardheid water).
- De aanwezigheid van een mestput of septische put in de buurt van het waterleidingsnet. Dit verhoogt de kans op een bacteriologische besmetting en een verhoogd nitraatgehalte.

Leidingwater: permanente controle

Het meest veilige water is leidingwater, dit omdat dit moet voldoen aan strenge wettelijke normen voor menselijk gebruik en onder permanente controle staat. De kwaliteit van het leidingwater is maar gegarandeerd door de watermaatschappij tot aan het binnenkomen van het water. Houd daarom rekening met bovenstaande punten als het gaat om de weg die het water volgt.

Het voornaamste probleem van leidingwater is dikwijls de hogere hardheid van dit water. De hardheid van water is te wijten aan het gehalte aan calcium en magnesium. De hardheid van water wordt uitgedrukt in Franse of Duitse graden. Bij te hoge hardheid bestaat er:

- Gevaar van kalkafzetting in de leidingen, wat tot verstoppingen en schade aan toestellen aanleiding geeft.
- Invloed op de werking van geneesmiddelen (vraag de dierenarts om raad).

Op basis van een wateranalyse kan besloten worden een waterontzaker te plaatsen. Maar ook dan blijft het wenselijk regelmatig de hardheid te controleren.

Water uit de put: goedkoper

Het gebruik van eigen gewonnen water van bijvoorbeeld een put is goedkoper dan leidingwater. De verantwoordelijkheid van de kwaliteit van dit water ligt bij jezelf. Je kunt de kwaliteit van dit water het best opvolgen door middel van regelmatige analyses. De kwaliteit van putwater kan sterk variëren van plaats tot plaats en is ook afhankelijk van de diepte van de put.

Bij de frequentie van de analyses moet rekening gehouden worden met de diepte van de put. Bij ondiepe putten (tot 15 à 20 meter) is er veel meer kans op water van mindere kwaliteit door onder meer een verhoogd nitraat-, nitrietgehalte en bacteriologische verontreiniging. Diepere putten leveren meestal goed water af. Het best wordt een nieuwe put geboord tot onder een ondoordringbare kleilaag. De meest voorkomende problemen bij diepe putten zijn:

- Een te hoog ijzergehalte. Naast gezondheidsaspecten zoals diarree, afname kopergehalte en minder wateropname door verminderde smakelijkheid, houdt een te hoog ijzergehalte ook een gevaar in voor verstopping van de toestellen, leidingen enz...
 - Een te hoog mangaangehalte. Dit kan leiden tot verstopte leidingen en toestellen.
 - Corrosieve werking (interne aantasting van leidingen en toestellen)
 - Een te hoog gehalte aan fluoride, natrium, chloride en ammonium.
- Om op deze en nog andere vragen een antwoord te kunnen geven is het noodzakelijk dat bij slaan van een nieuwe put en het gebruik van een put zonder kennis van de waterkwaliteit op regelmatige tijdstippen de kwaliteit van dit water gecontroleerd wordt. Hiervoor heeft De Bodemkundige Dienst van België een analysepakket samengesteld van de belangrijkste parameters. Dit pakket omvat een bacteriologisch en scheikundig gedeelte. Indien je in het kader van de reglementering van de grondwaterwinning (Vlaem II) een analyse moet uitvoeren, sluiten deze kort aan bij bovenstaande pakketten. Deze analyses worden steeds beoordeeld voor zowel menselijk als dierlijk gebruik.

Oppervlaktewater: verhoogd gezondheidsrisico

Beekwater, vijverwater...en dergelijk kunnen gevaarlijk zijn voor de gezondheid van je paard, omdat er lozingen kunnen in gebeuren. Er loopt bovendien water in, afkomstig van wegen en weides dat vervuild is met mest, pesticiden enz.. Het gebruik van dit water als drinkwater is af te raden. Wil je het toch graag gebruiken of loopt er een riviertje dwars door de wei, volg dan de kwaliteit van het water nauwlettend op. Puur natuur lijkt vaak schoner dan het is. Water waarin veel afgestorven planten liggen of waar op de bodem een dikke sliblaag zit, is vaak verontreinigd door rottingsprocessen. Er bestaat ook gevaar voor de aanwezigheid van blauwalgen (vooral in zomermaanden) en kans op salmonellabesmetting. Een goede visuele opvolging van het water en een kennis van de bron is onontbeerlijk.

Wat de te analyseren parameters betreft, volstaat niet enkel de analyse zoals uitgevoerd bij water uit de put. Dit onderzoek moet minimaal aangevuld worden met onderzoek naar salmonella, clostridium perfringens, lood, arseen, cadmium, kwik, chroom en nikkel. ■

De Bodemkundige Dienst van België

Dit is een erkend laboratorium voor de staalname en analyses van water. Een staalname moet steeds uitgevoerd worden volgens een duidelijk werkvoorschrift. Dit betekent: in zuivere omstandigheden (ontsmetten staalnamepunt), het gebruiken van de juiste recipiënten afhankelijk van de te analyseren parameters, koel bewaren en binnen de 24 uur binnenbrengen in het laboratorium. De bodemkundige dienst heeft over gans het land erkende staalnemers. Bij de analyse-uitslag wordt steeds een beoordeling geven in vergelijking met de bestaande normen. Na samenspraak met de paardenhouder en de veearts kan er een specifiek aangepast onderzoek uitgevoerd worden. Tegenwoordig moeten in het kader van de wetgeving of controleorganismen heel wat wateranalyses uitgevoerd worden. Wij proberen zoveel mogelijk analyses te integreren en mits enkele bijkomende bepalingen te komen tot een volledig pakket. Om alle analyses efficiënt te gebruiken en de kwaliteit van het water op te volgen zal bij het eerste bezoek van de staalnemer een uitgebreid waterdossier over de paardenhouderij opgesteld worden.